

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 listopada 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Płóciennik (przewodniczący)

SSN Andrzej Tomczyk (sprawozdawca)

SSN Eugeniusz Wildowicz

w sprawie **S. R.**
skazanego z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.,
po rozpoznaniu 3 listopada 2025 r.,
w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.,
kasacji wniesionej przez Rzecznika Praw Obywatelskich na korzyść skazanego
od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu
z 22 grudnia 2020 r., sygn. akt XVII Ka 1005/20,
zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego Poznań-Stare Miasto w Poznaniu z 1
września 2020 r., sygn. akt VIII K 749/18,

1. uchyla wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu z 22 grudnia 2020 r., sygn. akt XVII Ka 1005/20 w zaskarżonej części oraz pkt 4. wyroku Sądu Rejonowego Poznań - Stare Miasto w Poznaniu z 1 września 2020 r., sygn. akt VIII K 749/18 i na podstawie art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. umarza postępowanie w tym zakresie, a kosztami procesu obciąża Skarb Państwa.

2. obciąża Skarb Państwa wydatkami związanymi z rozpoznaniem kasacji Rzecznika Praw Obywatelskich.

Andrzej Tomczyk Waldemar Płóciennik Eugeniusz Wildowicz

UZASADNIENIE

S. R. został oskarżony o to, że:

„I. W dniu 12 lutego 2018 roku w P., działając wspólnie i w porozumieniu z inną ustaloną osobą, dokonali zaboru w celu przywłaszczenia napojów alkoholowych w postaci 24 butelek whisky marki B. o pojemności 1 litra o wartości 89,99 złotych za sztukę oraz 3 butelek whisky marki L. o pojemności 1 litra o wartości 57,99 złotych za sztukę, powodując łączne straty w wysokości 2333.73 złotych na szkodę L. sp. z o.o. sp. k. z siedzibą w J., przy czym czynu tego dopuścili się w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy kary pozbawienia wolności, za umyślne przestępstwo podobne,

tj. o przestępstwo z art. 278 §1 kk w zw. z art. 64 §1 kk

II. W dniu 15 lutego 2018 roku w P., działając wspólnie i w porozumieniu z inną ustaloną osobą, dokonali zaboru w celu przywłaszczenia napojów alkoholowych w postaci 6 butelek whisky marki C. o wartości 98,99 złotych za sztukę oraz 2 butelek whisky marki S. o wartości 99 złotych za sztukę, a także 2 koszyków sklepowych o wartości 120 złotych za sztukę, powodując łączne straty w wysokości 791,94 złote na szkodę J. S.A. z siedzibą w K., przy czym czynu tego dopuścili się w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy kary pozbawienia wolności za umyślne przestępstwo podobne,

tj. o przestępstwo z art. 278 § 1 kk w zw. z art. 64 § 1 kk.”

Wyrokiem z 1 września 2020 r., sygn. akt VIII K 749/18, Sąd Rejonowy Poznań-Stare Miasto w Poznaniu, orzekł m.in., że:

„1. Oskarżonego S. R. uznaje za winnego zarzucanego mu czynu, opisanego w punkcie I aktu oskarżenia, tj. przestępstwa z art. 278 § 1 kk w zw. z art. 64 § 1 kk i za to, na podstawie art. 278 § 1 kk wymierza mu karę 8 (ośmiu) miesięcy pozbawienia wolności.

(...)

4. Oskarżonego S. R. uznaje za winnego zarzucanego mu czynu, opisanego w punkcie II aktu oskarżenia, z tą zmianą, iż przyjmuje, że wartość szkody to kwota 1031,94 złote, tj. przestępstwa z art. 278 § 1 kk w zw. z art. 64 § 1 kk i za to, na

podstawie art. 278 § 1 kk wymierza mu karę 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności.

5. Na podstawie art. 46 § 1 kk orzeka wobec oskarżonego S. R. obowiązek naprawienia w całości szkody wyrządzonej przestępstwem przez zapłatę na rzecz J. S.A. kwoty 1031,94 złote.

(...)

7. Na podstawie art. 85 § 1 kk i art. 86 § 1 kk orzeczone wobec oskarżonego S. R. w punktach 1 i 4 kary pozbawienia wolności łączy i wymierza karę łączną 1 (jednego) roku pozbawienia wolności.”

Sąd Okręgowy w Poznaniu, po rozpoznaniu apelacji obrońcy S. R., wyrokiem z 22 grudnia 2020 r., sygn. akt XVII Ka 1005/20, zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

- w pkt 4. przyjął, że łączna wartość szkody wynosiła 962,84zł;

- w pkt 5. zobowiązał oskarżonego do naprawienia szkody poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonego 962,84 zł;

w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Kasację od tego wyroku wniósł Rzecznik Praw Obywatelskich, zaskarżając go „... w zakresie, którym utrzymano w mocy pkt 4. wyroku Sądu Rejonowego Poznań - Stare Miasto w Poznaniu z 1 września 2020 r. o sygnaturze akt VIII K 749/18, na korzyść oskarżonego S. R.”. Zarzucił on „rażące naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k., polegające na zaniechaniu uchylecia wyroku Sądu Rejonowego Poznań - Stare Miasto w Poznaniu z dnia 1 września 2020 r. o sygnaturze akt VIII K 749/18 w punkcie 4 i umorzenia w tym zakresie postępowania, pomimo że w dniu 6 listopada 2020 r. uprawomocnił się wyrok Sądu Rejonowego w Szamotułach z dnia 29 sierpnia 2021 r. (powinno być października 2020 r. – uwaga SN), o sygnaturze akt II K 1265/19, kończący postępowanie wobec S. R. o ten sam czyn, co stanowi bezwzględłą przyczynę odwoławczą określoną w art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k.”

i wniósł o:

„1) dopuszczenie dowodu z dokumentów znajdujących się w aktach Sądu Rejonowego w Szamotułach sprawy o sygnaturze II K 1265/19, w postaci: wyroku Sądu Rejonowego w Szamotułach z dnia 29 października 2020 r., o sygnaturze akt II K 1265/19 (k. 132-133), zarządzenia wykonania wyroku (k. 134) - na okoliczność prawomocnego skazania S. R. za ten sam czyn, który został objęty zaskarżonym kasacją wyrokiem;

2) uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 22 grudnia 2020 r. o sygnaturze akt XVII Ka 1005/20 w zaskarżonej części oraz wyroku Sądu Rejonowego Poznań - Stare Miasto w Poznaniu z dnia 1 września 2020 r., o sygnaturze akt VIII K 749/18 w punkcie 4, a następnie na podstawie art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. umorzenie w tym zakresie postępowania.”

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Jak trafnie wskazał Rzecznik Praw Obywatelskich, wyrokiem z 29 października 2020 r. Sąd Rejonowy w Szamotułach uznał S. R. za winnego m.in. tego, że „w dniu 15 lutego 2018 r. w markecie B. przy os. B.1 w P., działając wspólnie i w porozumieniu z M. S. i D. Z. dokonał zaboru w celu przywłaszczenia sześciu sztuk butelek alkoholu marki C. o wartości 98,99 zł każda, dwóch sztuk butelek alkoholu marki S. o wartości 99,00 zł każda oraz koszyka sklepowego o wartości 120,00 zł powodując straty o łącznej wartości 791,94 złotych na szkodę J. S.A. z siedzibą K., przy czym czynu tego dopuścił się w warunkach powrotu do przestępstwa, będąc uprzednio skazanym przed upływem 5 lat od odbycia co najmniej 6 miesięcy pozbawienia wolności za umyślne przestępstwo podobne do przestępstwa za które był już skazany tj. między innymi za przestępstwo z art. 281 k.k. i art. 278 paragraf 1 k.k. prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego Poznań Stare Miasto w Poznaniu sygn. akt III K 371 /15 z dnia 30 lipca 2015 r. i prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Szamotułach sygn. akt II K 331 /15 z dnia 28 października 2015 r., objętych następnie wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w Szamotułach sygn. akt II K 1187/15 z dnia 03 marca 2016 r., którą to karę odbywał w okresie od 07.12.2015 roku do 18.07.2016 roku z zaliczeniem również odbycia kary w okresie od 22.03.2015 roku do 25.06.2015 roku i od 5.07.2015 do 16.07.2015 roku tj. o czyn z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.” Tym wyrokiem przypisano S. R. również współsprawstwo

dwóch innych przestępstw z art. 278 § 1 k.k. popełnionych w warunkach przewidzianych w art. 64 § 1 k.k. i przyjęto, iż oskarżony wszystkie trzy przestępstwa popełnił w warunkach ciągu z art. 91 § 1 k.k., za co na podstawie art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. wymierzono mu karę roku i sześciu miesięcy pozbawienia wolności (k. 132-133 akt o sygnaturze II K 1265/19). Wyrok ten uprawomocnił się 6 listopada 2020 r. (k. 134 akt o sygnaturze II K 1265/19), natomiast zaskarżony wyrok Sądu odwoławczego – Sądu Okręgowego w Poznaniu – 22 grudnia 2020 r.

Z porównania opisów czynów przypisanych oskarżonemu - mimo drobnych, nieistotnych rozbieżności - wynika jasno, że w wypadku czynu, który został popełniony (wspólnie i w porozumieniu z innymi ustalonymi osobami) przez S. R. 15 lutego 2018 r. w P. zachodzi tożsamość przedmiotowa. W tym stanie rzeczy w sprawie o sygn. VIII K 749/18 zachodziła negatywna przesłanka procesowa z art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. w postaci powagi rzeczy osądzonej. Przepis ten wyklucza wszczęcie i prowadzenie postępowania wtedy, gdy postępowanie co do tego samego czynu tej samej osoby zostało prawomocnie zakończone. W stopniu oczywistym zatem doszło do prowadzenia postępowania i wydania wyroku skazującego mimo zaistnienia ujemnej przesłanki procesowej, co stanowi bezwzględną przyczynę odwoławczą z art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k. Wobec tego konieczne stało się uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z 22 grudnia 2020 r., sygn. akt XVII Ka 1005/20, w zaskarżonej części oraz punktu 4. wyroku Sądu Rejonowego Poznań - Stare Miasto w Poznaniu z 1 września 2020 r., o sygn. akt VIII K 749/18, i na podstawie art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. umorzenie postępowania w tym zakresie.

Sąd Najwyższy nie zawarł w niniejszym wyroku rozstrzygnięć uchylających pochodne skazania za ten czyn (ustalenie wysokości szkody oraz obowiązek jej naprawienia), ponieważ stały się one bezprzedmiotowe. Podobnie, z mocy prawa upadło też orzeczenie o karze łącznej (art. 575 § 2 k.p.k.).

Z przytoczonych powodów Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

[J.J.]

Andrzej Tomczyk Waldemar Płóciennik Eugeniusz Wildowicz